

III

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

127. PLENARNO ZASJEDANJE OR-a, 31.1.2018.–1.2.2018.

Mišljenje Europskog odbora regija – Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju

(2018/C 176/11)

Izvjestitelj:	Samuel Azzopardi (MT/EPP), član Vijeća općine Rabat/Victoria, Gozo
Referentni dokument:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju
	COM(2017) 183 final, SWD(2017) 130 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja Komunikaciju i prateći okvir za djelovanje – *Inicijativa za održiv razvoj plavoga gospodarstva u zapadnom Sredozemlju*, koje je Europska komisija usvojila 19. travnja 2017.;
2. podupire predložene mjere kojima je cilj zajamčiti siguran, zaštićen i čist pomorski prostor, bolje upravljanje morskim područjima i održivo upravljanje oceanima;
3. podsjeća na i u cijelosti podržava Ministarsku izjavu Unije za Mediteran o plavom gospodarstvu, u kojoj su zemlje sudionice pozvane i poticane da istraže dodanu vrijednost i izvedivost primjerenih pomorskih strategija na podregionalnoj razini i temelje daljnji rad na iskustvu stečenom u okviru Dijaloga 5 + 5. Ministri vanjskih poslova Alžira, Francuske, Italije, Libije, Malte, Mauritanije, Maroka, Portugala, Španjolske i Tunisa pozvali su u listopadu 2016. na daljnji rad na inicijativi za održiv razvoj plavog gospodarstva, zajedno s Tajništvom Unije za Mediteran ⁽¹⁾;
4. primjećuje da se inicijativom uvažava činjenica da je suradnja između dviju obala do danas ograničena te tvrdi da još uvijek ima prostora za poboljšanje;
5. prepoznaje da spomenuta regija pruža značajne gospodarske mogućnosti te da je poznata po svojim aktivnim lukama i brojnim turistima koje privlači svojom kulturnom baštinom, koja se može i dalje iskorištavati na održiv način;

⁽¹⁾ Ministarska izjava Unije za Mediteran o Plavom gospodarstvu.

6. uviđa da Sredozemno more ima strateški položaj jer je smješteno na čvorištu tri velika kontinenta – Europe, Afrike i Azije. Sredozemno more oduvijek je bilo kulturno i trgovačko središte koje je spajalo susjedne zemlje i šira područja;
7. prepoznaje da je taj morski bazen poznat po svojoj bioraznolikosti i brojnim zaštićenim morskim područjima;
8. podsjeća, između ostalog, na svoja prijašnja mišljenja o komunikaciji Komisije „Prema integriranoj pomorskoj politici” ⁽²⁾, o „pomorskom prostornom planiranju i integriranom upravljanju obalnim područjem” ⁽³⁾, i o temi bolje zaštite morskog okoliša te na svoje mišljenje „Nova faza europske politike za plavi rast” ⁽⁴⁾;
9. izražava zabrinutost zbog činjenice da klimatske promjene uvelike utječu na Sredozemnu regiju ⁽⁵⁾;
10. uviđa da je ta regija također povezana s visokom stopom nezaposlenosti mladih, političkom nestabilnosti kao i s ozbiljnim problemima povezanim s migracijom, što dovodi do negativnog utjecaja na perspektive gospodarstva regije;
11. premda podržava primarnu usmjerenost inicijative na zapadni mediteranski morski podbazen, ističe da to ni koji način ne isključuje mogućnost širenja njezinog potencijala i ciljeva na druge podbazene Sredozemlja;
12. napominje da iako postoji stvarna politička volja za rješavanje problema u području okoliša i izazova u području ribarstva i akvakulture, u toj regiji još nedostaju odgovarajuća svijest, širenje informacija i međusektorsko kreiranje politika utemeljeno na dokazima. I dalje su prisutni brojni nedostaci u provedbi i izvršavanju zakona, osobito na nacionalnoj i lokalnoj razini ⁽⁶⁾;
13. naglašava da je regija neprestano suočena s humanitarnim izazovima zbog priljeva nezakonitih migranata koji iz Afrike i Bliskog istoka prelaze u južne europske zemlje, što izravno utječe na pomorske pogranične regije;
14. uviđa da pomorski promet u određenim područjima bazena također predstavlja izazov koji se ne može zanemariti uzimajući u obzir činjenicu da je cilj inicijative – uvijek u skladu s kriterijima zaštite okoliša i biološke raznolikosti, borbe protiv klimatskih promjena i održivosti – daljnja gospodarska aktivnost koja bi za posljedicu mogla imati povećan pomorski promet;
15. napominje da je regija zapadnog Sredozemlja pogođena visokom stopom nezaposlenosti mladih; a istodobno brojni industrijski sektori imaju poteškoće s pronalaskom radnika s traženim kvalifikacijama i vještinama;
16. pozdravlja Komisijin poziv na usvajanje „pristupa odozdo” koji je najprikladniji za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u aktivnosti predviđene u okviru inicijative;

Cilj br. 1 – Sigurniji i zaštićeniji pomorski prostor

17. smatra da plavo gospodarstvo može funkcionirati održivo i učinkovito samo pod uvjetom da se u regiji uvedu i propisno provode mjere sigurnosti i zaštite. Stoga preporučuje da regionalne vlasti na objema obalama ulože napore kako bi ostvarile suradnju i znatno poboljšale postojeću situaciju;
18. zabrinut je zbog sljedećeg razloga: „... suradnja između obalnih straža sa dviju obala i dalje je ograničena te još treba poboljšati odgovor na hitne situacije u realnom vremenu” ⁽⁷⁾; te je suglasan s mjerama kojima se nastoji promicati suradnja između obalnih straža sa dviju obala, posebice rješavanjem postojećih nedostataka vještina u području pomorske sigurnosti; smatra da treba pohvaliti razmjenu znanja i podataka, osobito u pogledu pomorskog prometa;

⁽²⁾ Izvjestitelj: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Izvjestitelj: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Izvjestitelj: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014 i izvjestitelj: Christophe Clergeau, NAT-VI/019.

⁽⁵⁾ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>

⁽⁶⁾ {SWD(2017) 130 final}.

⁽⁷⁾ {SWD(2017) 130 final}.

19. slaže se s mjerama kojima se potiču partneri da pojačaju napore koje ulažu u poboljšanje svojih trenutačnih kapaciteta kako bi riješili problem nereguliranih i nezakonitih ljudskih aktivnosti te odgovorili na onečišćenje mora u morskome bazenu, kao što su krijumčarenje migranata i nezakonit ribolov, kao i razvoj alata u nastojanju da se poboljša odgovor na onečišćenje mora. zabrinut je zbog činjenice da lokalna i regionalna gospodarstava možda nisu u položaju da se na odgovarajući način financijski pripreme u smislu izgradnje kapaciteta;

20. podsjeća na i potpuno podržava nedavne zaključke Vijeća⁽⁸⁾ o međunarodnom upravljanju oceanima, kojima se promiče usklađeniji pristup između regija;

Cilj br. 2 – Pametno i otporno plavo gospodarstvo

21. slaže se s time da se pametno i otporno plavo gospodarstvo može ostvariti samo usvajanjem kulture neprestanih inovacija i razmjene znanja te promicanjem održive konkurentnosti i gospodarskih aktivnosti. Sredozemna regija na osobito je cijenjena zbog svog iznimno uspješnog sektora pomorskog turizma, koji treba održavati strategijama inovacije i diversifikacije, uz posvećivanje posebne pažnje kulturnoj i arheološkoj baštini podmorja, obalnih područja i unutrašnjosti;

22. slaže se s preporukom da treba pozvati dionike s južne obale da sudjeluju u inicijativi BLUEMED te *smatra* da ta inicijativa predstavlja važan instrument kojim se u načelu promiče zajedničko djelovanje u području istraživanja i inovacija. Poziva na koordinaciju aktivnosti morskog i pomorskog istraživanja i inovacija te na stvaranje sinergija između regionalnih i nacionalnih ulaganja te ulaganja EU-a, pri čemu se treba izbjegavati udvostručavanje i smanjivati rascjepkanost;

23. podupire razvoj novih tehnologija i inovativnih industrijskih sektora koji se temelje na biotehnologiji, osobito ako su takvi naponi primarno usmjereni na razvoj održivih proizvoda, te potiče razvoj tehnologija i rješenja po mjeri za ublažavanje klimatskih promjena. To je posebice slučaj sa sektorima obnovljive energije mora i plutajuće energije vjetrova, koje su posebno pogodne za područje Sredozemlja;

24. podržava stvaranje nacionalnih i regionalnih pomorskih klastera kako bi se stvorile idealne platforme za razvoj gospodarstva koje će svoj uspjeh temeljiti na razvoju inovativnih rješenja. Smatra da klasteri potiču i promiču suradnju, razmjenu znanja i duh poduzetništva među malim i srednjim poduzećima te mikropoduzećima;

25. ponavlja⁽⁹⁾ svoj poziv na osnivanje posebne zajednice znanja i inovacija za plavo gospodarstvo kao dodatne mjere za razvoj vještina i prijenos ideja iz područja istraživanja mora na privatni sektor; u tom kontekstu, Virtualni centar znanja⁽¹⁰⁾, koji je alat za razmjenu znanja za potporu razvoja plavog gospodarstva i koji se može definirati kao „jedinstvena kontaktna točka /internetski portal za konsolidaciju i razmjenu općih, tehničkih i sektorskih informacija povezanih s pomorskim i morskim pitanjima u Sredozemlju“, može također pružiti dodanu vrijednost;

26. podsjeća na prijedlog iz mišljenja CdR 6622/2016 koji se odnosi na stvaranje regionalnih ili međuregionalnih platformi za plavo gospodarstvo; ističe da bi se takve platforme moglo uspostaviti u nekoliko područja Sredozemnog mora, čime bi se omogućio mehanizam za utvrđivanje projekata, pružanje potpore za njihovo ostvarenje i mobilizaciju lokalnih, nacionalnih i europskih financijskih instrumenata. Takvim bi platformama upravljale regije, a odabrani projekti bili bi financirani u okviru plana Juncker 2.0;

27. traži da se međuregionalni, nacionalni i transnacionalni projekti, usklađeni sa strateškim okvirom inicijative i strategija S3, mogu financirati udruživanjem regionalnih, nacionalnih i europskih financijskih sredstava u pojednostavljenom okviru te da mogu steći prava za dobivanje bonusa zajednice, a da se pritom ne treba raspisivati novi poziv na izradu projekata;

28. naglašava da poduzetništvo u plavom gospodarstvu ne podrazumijeva samo djelatnosti u Sredozemlju. Stoga je važno planirati prikladnu potporu za poduzeća povezana s plavim gospodarstvom na kopnu, kao što su pogoni za preradu ribe, industrija brodogradnje, postrojenja za proizvodnju energije iz vjetrova na kopnu i fotonaponska postrojenja;

⁽⁸⁾ Zaključci Vijeća od 3. travnja 2017.

⁽⁹⁾ NAT-V-44.

⁽¹⁰⁾ <http://www.med-vkc.eu/2016/>

29. ističe nedostatke koji postoje u obrazovanju i vještinama i koje treba hitno rješavati. Gospodarski razvoj i obrazovanje usko su povezani i stoga partneri trebaju uzeti u obzir svaki od tih socio-ekonomskih aspekata kako bi zajamčili uspjeh ove inicijative. Podizanje razine svijesti o pomorskim zanimanjima od ključne je važnosti za privlačenje građana da istraže mogućnosti u području pomorstva i mora kako bi se smanjila neravnoteža između ponude i potražnje radne snage koja obilježava taj sektor i pridonijelo smanjenju nezaposlenosti. Točnije, u području Sredozemlja prisutna je specifična paradoksalna situacija u kojoj, unatoč jednoj od najviših stopa nezaposlenosti mladih u Europi, pomorska poduzeća u novim i tradicionalnim sektorima ne uspijevaju pronaći kvalificirano osoblje;

30. slaže se s modelima kojima se podupire razvoj i uporaba čistih izvora energije, uključujući inovacije u području energije oceana i održivu uporabu energije za desalinizaciju morske vode, u sklopu čega se slijede prakse za maksimalno smanjenje učinka na morsko dno; podržava prijedloge za promicanje energetske učinkovitosti i prilagodbu klimatskim promjenama u obalnim gradovima, za promicanje zelenog pomorskog prometa i lučke infrastrukture za alternativna goriva i za razvoj novih turističkih proizvoda i usluga te prijedloge za razvoj zajedničkih tehničkih standarda za održivu morsku akvakulturu u svim zemljama regije ⁽¹¹⁾. Treba istaknuti da je, premda su cilj i svrha tih mjera suštinski pozitivni, u obzir potrebno uzeti gospodarstva u poteškoćama ili mala gospodarstva;

Cilj br. 3 – Bolje upravljanje morem

31. uviđa da su obalna i pomorska područja već dugo visoko konkurentna i višeslojna, što stvara izazove u pogledu raspodjele prostora i ograničenih resursa. Pitanja povezana s okolišem koja dominiraju u današnje doba, kao posljedica sve većih pritisaka na prirodne resurse, pobuđuju potrebu za većim znanjem. Integrirani pristup promicanju korištenja zajedničkih resursa nedvojbeno će dovesti do razvoja novih mogućnosti;

32. potiče razvojne modele koji se temelje na smanjenju emisija, potrošnje energije i troškova, kao i na povećanju fleksibilnosti i pouzdanosti. U tom će pogledu od ključne važnosti biti razvoj energije iz biogenih i organskih ostataka te iz otpada;

33. uvažava i u potpunosti podržava važnost učinkovitog prostornog planiranja morskog područja kad je riječ o ljudskim aktivnostima u i na morima, čiji je cilj koordiniranje napora i ublažavanje mogućih sukoba aktivnosti;

34. naglašava i podupire **mjere** kojima se ističe važnost morskih znanstvenih podataka i znanja kao jednih od stupova otpornog i inovativnog gospodarstva te istodobno ukazuje na važnost ažuriranja postojećih podataka u vezi s pojavama u okolišu i klimatskim promjenama i njihove dostupnosti međunarodnoj znanstvenoj zajednici te javnim upravama;

35. u potpunosti se slaže s **mjerama** kojima je cilj zaštititi morski okoliš i morsko stanište od svih vrsta onečišćenja, uz istodobno proaktivno utvrđivanje zona očuvanja, kao što su zaštićena morska područja. Kampanje za podizanje razine svijesti nesumnjivo predstavljaju korak u pravome smjeru;

36. podupire regionalnu koordinaciju i suradnju u vidu provedbe srednjoročne strategije Opće Komisije za ribarstvo u Sredozemnom moru (2017. – 2020.) usmjerene na održivost ribarstva u Sredozemnom i Crnom moru. Time će se osigurati i dosljednija provedba zajedničke ribarstvene politike na razini podbazena ⁽¹²⁾;

37. u potpunosti se slaže s **mjerom** kojom se promiče razvoj malog ribolova i akvakulture i širenje najboljih praksi radi osnaživanja ribarske industrije i sektora akvakulture uz istodobno osiguravanje odgovarajućeg regionalnog prikupljanja podataka i znanstvenih procjena, uz puno poštovanje međunarodnog zakonodavstva;

⁽¹¹⁾ {SWD(2017) 130 final}.

⁽¹²⁾ {SWD(2017) 130 final}.

Upravljanje i provedba

38. podupire osnivanje radne skupine WestMED, zajedno s Unijom za Mediteran, koja će uključivati nacionalne kontaktne točke i Europsku komisiju te koja će osigurati sudjelovanje regionalnih i lokalnih vlasti;

39. potvrđuje raspoloživost raznih izvora financiranja, uglavnom putem programa financiranja EU-a kojima se podupiru razne inicijative, ovisno o prirodi podnesenog projekta, njegovom opsegu i prioritetima;

Završne preporuke

40. potiče razmjenu najboljih praksi, izgradnju kapaciteta i prekograničnu suradnju između lokalnih i regionalnih vlasti sa svih strana Sredozemlja;

41. preporučuje svim stranama da potiču razmjenu znanja i stručnog političkog znanja u jedinicama lokalne i regionalne samouprave i na taj način olakšaju višerazinski pristup upravljanju zajedničkim resursima i izazovima prostora WestMED;

42. preporučuje promicanje gospodarski održivih projekata na lokalnoj i regionalnoj razini te olakšavanje pristupa kapitalu;

43. naglašava potrebu za promicanjem projekata i mjera obrazovanja i prekvalifikacije usmjerenih na smanjenje nezaposlenosti mladih u suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima, čime se potiče mobilnost zapošljavanja među sektorima plavoga gospodarstva. Naglašava u tom pogledu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u predviđanju potrebnih vještina i njihovog usklađivanja s potrebama tržišta rada. Države članice bi trebale biti svjesne te uloge i lokalnim i regionalnim vlastima staviti na raspolaganju odgovarajuće resurse za olakšavanje prijelaza mladih iz obrazovanja na radno mjesto.

Bruxelles, 31. siječnja 2018.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Karl-Heinz LAMBERTZ